

ИЗМЕЂУ СУДБИНЕ И ОБИЧНОГ ЖИВОТА

ПОЗОРИШТЕ
КАО
МЕСТО
СУСРЕТА

46. БОРИНИ
ПОЗОРИШНИ ДАНИ

БИЛТЕН 4

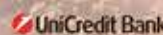
Град Вршац

Република Србија

ДУНАВ
ОСИГУРАЊЕ

VITEZ & KOM

[illegible]

СИНОЋ НА БОРИНИМ ПОЗОРИШНИМ ДАНИМА

У оквиру треће такмичарске вечери 46. Бориних позоришних дана, врањска публика имала је прилику да погледа представу Мартин удио по роману и у драматизацији Сање Савић Милосављевић, у режији Николе Бундала.

ОЦЕНА ПУБЛИКЕ ЗА
ПРЕДСТАВУ
МАРТИН УДИО

4,96

Разговор о представи *Марџин удио* Сага о преживљавању породице

У разговору након представе *Марџин удио* (Народно позориште Републике Српске, Бања Лука, режија Никола Бундало, по роману Сање Милосављевић), која је одиграна треће такмичарске вечери 46. "Бориних позоришних дана", учествовали су редитељ Бундало и глумци гостујућег ансамбла Наташа Перић, Смиљана Маринковић, Александар Стојковић и Јово Максић. Представа доноси снажну породичну сагу о животу, страдању, идентитету и истрајности, стављајући у средиште приче судбину жене суочене са трагичним историјским околностима. Разговор је модерирала драматуршкиња Јелена Гавриловић.

Јелена Гавриловић указала је на почетку да је редитељ Бундало, у каталошкој белешци о овом остварењу, навео да *Марџин удио*

није представа о страдању, већ "о животу и преживљавању", па је занимало како је редитељ током рада на представи пронашао равнотежу између трагедије, која одређује судбине ликова, и њихових свакодневних тренутака?

Никола Бундало: То што је сада речено постоји у самом роману Сање Милосављевић, стога нам је задовољство што смо имали такав текстуални материјал. И вредност тог романа је управо учињеници да јако добро хода по линији емоција, да су оне јако лепо распоређене, а да роман ниједног момента не клизи у патетику. То је оно што ме одушевило на прво читање, али и све остале из ансамбла, и онда нам је било све лагано. Упркос тешком задатку, када

БИЛТЕН 4

имате добар темељ, онда је лако да се играте. Сања је радила ту прву верзију драматизације са којом смо ушли у пробе, онда је драматург Горан Старчевић са мношвом и са глумцима даље наставио рад на пробама. И негде смо се трудили да испоштујемо тај текстуални предлог који постоји. Тај материјал је нешто што је уткано у све нас, нешто што познајемо директно или индиректно, генерацијски. Тако да је ту лежао тај спој између нечега што је написао и нечега што познајемо из непосредног искуства.

Јелена Гавриловић: С обзиром на то да се радња протеже на период од осамдесет година и прати три генерације, колико је то био изазов да се све сажме у једну целину.

Никола Бундало: Онај ко је читао роман зна да су сцене распоређене фрагментарно и нехронолошки, а оно што је нама било битно је да та прича тече и да може да се “чита”. Може се рећи да је заиста био изазов како спаковати све те декаде, и временски распон, и простор у којем се радња дешава. Сличан изазов био је са ликовима који се појављују - Како да их све сажмемо стилски и жанровски, да постоји нека јединствена нит, поготово јер се приче дешавају у различитим поднебљима током различитих периода.

Јелена Гавриловић: Представу сте посветили својој мајци, истичући да су жене “чуvari породичног огњишта”, па ме у том смислу занима да ли сте размишљали о томе шта је код женских ликова био њихов лични избор, а колико је то наметнуто породичним односима и животним околностима?

Никола Бундало: И једно и друго. То је напосто нешто што се дешава генерацијама уназад. Жене су тихи хероји; памтимо ратнике, војсковође, памтимо неке историјске догађаје и ствари које постоје у уџбеницима, али не бисмо могли да све то запамтимо да није било наших бака, мајки сестара. То су жене које су током свих ратних сукоба чувале огњишта, породице, кућу и захваљујући њима ми смо опстајали. Није то везано само за страдална, већ и за мирна времена. Ово је представа која

комуницира и са овим поднебљем, са односом према раду, константној потреби да се оствари неки “удио”, да се константно иде даље и да се ради, да се ради, да се ради... а да се заправо врло мало времена посвећује себи. То је нешто што је уткано у сам наслов романа, а и у ову представу.

Јелена Гавриловић: С обзиром на то да пратимо Марту кроз различите животне околности, шта је оно што је код ње остало непромењено од почетка до краја.

Наташа Перић: Па, суштински, њен је идентитет од самог почетка везан за рат. Марта је од старта имала снагу, али и нежност, и све те околности кроз које је прошла нису промениле њену жељу, наду за добрим и виђењем доброг. Јелена Гавриловић: Одакле црпи ту нежност и како је опстала?

Наташа Перић: Мене је у роману фасцинирала та једноставна, такорећи банална филозофија живота. Никола је поменуо наше баке, да су имале ту врсту филозофије. Како неко ко је прошао кроз две несреће полако распома свој “удио”. Томе сам се посветила.

Јелена Гавриловић: Занима ме како сте ви градили Рајков однос са Мартом, колико је он био дефинисан њиховим карактерима, а колико неком личном судбином?

Јово Максић: Роман доноси неку врсту античке љубави, некакав спој који постоји само у романима, али овде читамо роман где су стварно постојали ти неки људи, тихи хероји живота. Рајко је нашао своју другу половину у Марти. Искрено је та друга половина била боља од њега целог. Имате ону мудрост да “три ћошка стоје на жени”, али испада да је то превара и да сва четири заправо стоје на њој. Муж ту балансира и онда превагне на једну или другу страну. Ту је и моменат одрастања детета без оца, реч је дакле о лику који је одрастао у женском свету и избор је да се може добити човек који је женомрзац или добијете чисту душу која поштује своје жене. Није ми било тешко да изградим лик, јер моја животна филозофија је таква да изузетно поштујем жене. Ја сам Сањину књигу, када

БИЛТЕН 4

сам је прочитао, назвао “Женском књигом о Милутину”. Изузетно поштујем и тај период Првог светског рата, то је период врхунца части српског човека у рату, најсветлија тачка српске историје. Такође, не могу да не будем фасциниран и многим женама које су биле завијене у црно, а одбраниле су и огњишта, и куће, и породице, иако многе нису дочекале своје најближе из рата. Та њихова снага је изузетна, она не постоји у мушкарцу.

Јелена Гавриловић: Лик Иване, коју тумачи Смиљана Маринковић, је опет део неке друге генерације. Шта је значило испричати ту прошлост коју лик није непосредно доживео? Смиљана Маринковић: Она је, негде, знала и осећала да постоји нека прича која није испричана и да негде постоји сећање, а знајући да је дете разведених родитеља и да није реч о функционалној породици и вероватно није чула све приче, њој негде у сновима долази идеја о њеним прецима и покушава на све начине да дође до истине - ко су заправо они били. Значајан је сусрет са оцем и тај пут којим она, сазнавајући ствари о својој прошлости, у ствари проналази своју будућност. Чињеница да паралелно и у приватном животу имам неку сличну ситуацију у породици, онда сам то доста преживљавала, и са те емотивне стране. Јелена Гавриловић: А, какав је Душанов однос према прошлости?

Александар Стојковић: Кад сам прочитао роман и потом причао са редитељем Бундалом, схватио сам да сам ја у тој причи као неки “вентил”. Тешко би публика могла да током три

сата трајања представе испрати толику драму, трагедију и толико страдање, па је то морало да се некако релаксира. То је тако и у животу. Ни живот није само мрачење и “да те бог сачува”, живот је чудо што би се казало, тако да сам ја и иначе тамо у позоришту задужен за вентиле (смех у публици...), као неки водоинсталатер. Иначе, ми је драг лик Душана. Тај његов однос и према животу и према свему је разумљив, на крају и он је само човек од крви и меса, па се помири са ћерком где се затвара тај неки круг започет силом страдања и несреће. Био је веома лак рад на представи, једна од бољих атмосфера. Кад се тако ради, одмах се наслутити да би то могло испасти нешто баш добро. Реакција публике је у Врању од старта била изванредна, што није свуда случај. Могу са кажем да ми најбоље играмо приче које се нас тичу, из нашег поднебља. Већ са Шексипром и Чеховом је “страданије” (смех... у публици).

Јелена Гавриловић: А, какве реакције очекујете на другим местима.

Александар Стојковић: Све зависи од места, ако буде Загреб, онда ћу ја мало раније морати да ухватим тај аутобус (смех...). Шалим се. Ова прича је универзална, нисмо ми уперили прстом у било кога. Представа је код нас у Бања Луци продата чим се објави репертоар, заиста је велико интересовање.

Јелена Гавриловић: Не, свака част, баш сам коментарисала да не памтим кад ме једна представа толико “померила”...

Сви из гостујућег ансамбла: Хвала...

БИЛТЕН 4

Осврт на представу *Мартиин удио* Човек у вртлогу времена

На 46. Бориним позоришним данима у Врању, 23. октобра 2026. године, изведена је представа *Мартиин удио*, настала према истоименом роману Сање Савић Милосављевић, која потписује и драматизацију текста. Представу је режирао Никола Бундало, у продукцији Народног позоришта Републике Српске из Бањалуке. Реч је о породичној саги која прати судбине неколико генерација током готово осам деценија, повезујући њихове интимне приче са значајним историјским догађајима који су обележили простор бивше Југославије. Кроз причу о породици, њеним односима, губицима и сећањима, представа се бави темама припадности, идентитета, расељавања и настојања појединца да очува континуитет сопственог живота упркос друштвеним и политичким променама.

Радња представе развија се кроз три међусобно повезана приповедна тока, у чијем се средишту налазе Марта, Душан и Ивана. Њихове судбине одвијају се у различитим временским периодима и на различитим географским просторима, од Лике и Пала до Загреба, Беча и Београда. Кроз њихове животне приче публика прати промене које захватају не само друштво већ и саму структуру породице, међугенерациске односе и начин на који свако разумеје сопствену прошлост. Историјски догађаји, попут Другог светског рата, распада Југославије и ратова деведесетих, представљају оквир унутар којег се одвијају свакодневни животи јунака.

Посебан значај има лик Марте, који тумачи Наташа Перић. Њен животни пут, који пратимо од тинејџерских дана до дубоке старости, представља окосницу ове породичне саге, али и приказује искуство жене чији је живот у великој мери одређен друштвеним околностима и обавезама које произлазе из њене улоге унутар породице. Наташа Перић успева да кроз различите животне фазе свог лика изгради континуитет карактера, не

сводећи Марту искључиво на жртву. Њена снага произлази из упорности и способности да се прилагоди променама, али се иза те издржљивости отвара и питање цене коју појединац плаћа када му се непрестано намеће обавеза да буде снажан. У том смислу, Марта није само представница једне генерације жена већ и симбол породичног живота који опстаје упркос свим историјским ломовима.

Насупрот њој, лик Рајка, којег тумачи Јово Максић, доноси другачију врсту сентименталности. Мартин и Рајкин однос изграђен је на препознатљивим породичним ситуацијама, у којима се препознају љубав, нежност, хумор, неспоразуми и трагедије. Значајне улоге остварују и Николина Фригановић као Милка, Смиљана Маринковић као Ивана и Александар Стојковић као Душан. Стојковићев лик посебно је важан за одржавање равнотеже између трагичних и комичних елемената, показујући да хумору оваквој причи не представља одступање од њене озбиљности, већ један од начина на који се људи суочавају и носе са стварношћу. Важна тема која се провлачи кроз комад јесте однос између личног и колективног сећања.

БИЛТЕН 4

Историјски догађаји представљени су као искуства која настављају да обликују животе наредних генерација. Питања порекла, припадности и односа према завичају присутна су кроз судбине ликова који, услед различитих околности, напуштају места у којима су одрасли или покушавају да успоставе нови живот на другом простору. Дом се тако појављује као важан мотив представе, не само као физичко место већ и као простор породичне историје, успомена и идентитета. У том контексту, посебно су значајне сцене које се односе на ратове и избеглиштво деведесетих година. Кроз искуство принудног одласка и суочавања са неизвесношћу види се начин на који политички и војни сукоби утичу на појединце који у њима не учествују непосредно или немају могућност да одлучују о сопственој судбини. Истовремено, представа се враћа и ранијим историјским траумама, успостављајући везу између различитих периода и показујући како се породична сећања преносе са једне генерације на другу.

Сценографско решење Драгане Пурковић Мацан, засновано на трансформацији аутобуса који током извођења преузима различите функције, од куће, кафане, аутомобила, ординације или превозног средства за избегличке колоне, омогућава брзе промене места радње, али истовремено добија и симболичко значење. Аутобус постаје простор непрестаног кретања, одлазака и повратака, односно конкретна сценска слика живота људи којима историјске околности често ускраћују могућност да сами одлучују где ће остати. Сценски простор додатно се обликује употребом светла и видео-пројекција. Светлосни дизајн Николе Завишића и видео-рад Петра Билбије учествују у успостављању различитих амбијената

и временских равни, док музика Петра Топаловића прати промене атмосфере и емоционалног интензитета појединих сцена. Заједничким деловањем ових елемената обликује се сценски свет у којем се различита места и времена надовезују једно на друго, без потребе за потпуном реконструкцијом сваког простора у којем се радња одвија.

Маршин удио је амбициозна и емотивно захтевна представа, која кроз причу о једној породици настоји да проговори о читавом људском искуству. У контексту овогодишњих Бориних позоришних дана, који се одржавају под слоганом „Између судбине и обичног живота“, ова представа непосредно одговара на централно питање фестивалске селекције. Њени јунаци не могу да бирају историјско време у којем живе, али покушавају да, унутар наметнутих околности, пронађу простор за сопствене одлуке, љубав и опстанак. На крају, *Маршин удио* оставља питање да ли човек заиста успева да надживи историју или само учи да живи са њеним последицама.

Јелена Гавриловић,
драматуршкиња

Интервју са редитељем Николом Бундалом

Веома ми је драго што моћу, након синоћње интервјуа са нашом Ивом Милановић, вече-распрострањеним сајодједнакошљеникованим редитељем исте генерације. Прво бих волео да те питајем, какав однос имају према Бори Станковићу?

- За почетак, први пут сам у Врању. Моја велика жеља била је да одем у кућу Боре Станковића. Што се самог односа према Бори тиче, гајим велико поштовање. Мислим да су наши крајеви, иако удаљени, ипак слични по великим писцима који их представљају. Врање има Бору Станковића, док ми имамо Петра Кочића. Могу слободно рећи да су и њих двојица извесна повезница. На крају дана, наш фестивал, као и позоришна сцена, носе назив по њему. То говорим зато што су они писци који се држе локалних прича и митова. Јако су драгоцени јер без њиховог писања такав језик можда не би опстао. Однеговали су дијалекте тако да их се не стидимо, напротив, саставни су део лектире. Поред језика, оно што су битно сачували јесте менталитет народа од најсложенијих ликова до архитиповима. Мислим да су обојица јако актуелни.

Већ смо се на окружном сјоу дошљали разумевања дијалекта, што мислиш какав би уписак био када би неки театар (или предузећа) са врањским темама дошла пред јублику у Бања Луци?

- Искрено мислим да би код нас Бора Станковић био добро прихваћен, и заступљен је. Наша поднебља су у многим стварима слична. Ипак смо у пограничним местима. Самим тим сигуран сам да би и савремени аутори који третирају теме јужније од Београда били добро прихваћени код нас.

У последњих пар година имаш активни сивалачки конципент који је јако примећен, колико је од материјала које добијаш гаражиш „наметнути“ од сиване куће у којој радиш, а колико си сам успео да предложиш нешто?

- Све што сам радио био је задатак унутар кућа у којима сам радио, осим *Ни риба ни месо* што је моја прва професионална представа на малој сцени „Петар Кочић“. До тога смо дошли заједно са тадашњим уметничким директором Љубишом Савановићем, јер смо тражили нешто што би било идеално за репертоар мале сцене и ансамбл.

Најскорије си радио у Народном позоришту у Београду, али су ти Градско позориште Чачак, Народно позориште Суботица, Београдско драмско позориште (у склопу пројекта „Нови јасови“), Дечјем позоришту Републике Српске и Градском позоришту у Бања Луци. Какве су биле околности из којих се развио овако плодоносан низ зајажених режија?

БИЛТЕН 4

- Могу се захвалити околностима, срећи, Богу... Код нас је стварно најчешће битно да се нађеш на добром месту у добро време како би се коцкице посложиле. Сведоци смо да има много потентних редитеља, глумаца, писаца... уметника генерално. Некима је теже да дођу до посла, зато могу рећи да сам имао срећу јер потичем из града који брине о млађим ауторима. Бања Лука има прилично стабилну позоришну традицију, имао сам срећу да управо ту и почнем. Не могу баш рећи да сам захвалан граду, тачније и исправније би било рећи да сам захвалан одређеним људима у мом граду. Првенствено Дијани Грбић, Љубиши Савановићу, Душку Мазалици... неким људима који су имали довољно храбрости да ме примете као дете Бања Луке које је на студијама у Београду и да ме још за време студирања на Факултету драмских уметности позову да режирам у свом граду. Имам потребу да то стално потенцирам јер на жалост градови не чувају довољно своју децу. Наравно још млађих колега је добило прилику да ради у Бања Луци.

То је заиста показатељ поверења које су имали у тебе.

-Управо тако. Ја сам стварно имао срећу да су имали и поверења и храбрости. Могао сам да направим промашаје, али успели смо. Самим тим, први кораци у Бања Луци отворили су ми прилику да наставим даље.

Надам се да ћемо гледати још много овако дивних представа у твојој режији.

-Желим вам дуг и леп фестивал. Морам за крај напоменути како ми је велика част што сам учесник Бориних позоришних дана. То сам тек освестио након периода селекције, чак док смо били у путу када сам видео плакат са најавом наше представе на фестивалу који има овакву традицију и велики значај на регионалној културној сцени. Част ми је што сам део такмичарског програма 46. Бориних позоришних дана.

БИЛТЕН 4

У овом броју билтена представљамо младу драматуршкињу која је ове године добила прилику да учествује у раду на 46. Бориним позоришним данима као критичарка и модераторка округлог стола:

Јелена Гавриловић рођена је 5.1.2005. у Новом Саду. Студенткиња је друге године Факултета драмских уметности у Београду, на смеру Драматургија. Сарађивала је са различитим културним и уметничким организацијама, међу којима је и Казалиште *Ulyesses* на Бријуни-ма. Коаутор је сценарија за вебсерију *Бољи* која је тренутно у постпродукцији. Учествовала је и у реализацији радијске емисије „Само на час“ на Слободном радију СКЦ. Члан је Културно-уметничког удружења младих, из Београда. Развија позоришне, филмске и телевизијске пројекте, са посебним интересовањем за друштвено ангажоване теме и савремене облике приповедања.

БИЛТЕН 4

Вечерас на репертоару

Оља Станојева

ПУКНАТИНИ

Режија: Нађа Панчева
Тетар "Иван Радоев"
Плевен, Бугарска

Субота, 24. октобар у 20 часова

ДРАМАТИЧНО - КУКЛЕН
ТЕАТЪР
"ИВАН РАДОЕВ"
ПЛЕВЕН

Сценографија и костим: Јасмин Мандели
Композитор: Милен Апостолов

Играју

Нађа Дердерјан
Милена Торосјан
Дијана Ханџијева
Марија Рушанова

Представа траје 1 сат и 15 минута

БИЛТЕН 4

Сутра на репертоару

Стеван Копривица
(по мотивима романа Моме Капора)

УНА

Режија и адаптација: Дејан Пројковски
Звездара театар
Београд, Србија

Недеља, 25. октобар у 20 часова

★ ★ ★ ★ ★
**ЗВЕЗДАРА
ТЕАТАР**

Сценограф: **Валентин Светозарев**
Костимограф: **Ивана Ристић**
Музика: **Горан Трајкоски**
Лектор: **др Љиљана Мркић Поповић**
Продуцент: **Драгиша Ђургуз**
Инспицијент: **Станислав Младеновић**
Дизајнер светла: **Немања Цалић**
Дизајнер тона: **Стефан Анђелић**
Шминкер: **Бранислава Илић**
Реквизитери: **Немања Јовановић и Миодраг Тешовић**
Гардеробер: **Јелена Дуњић**

Играју

Мишел Бабић, професор социологије медија
Уна Војводић, студенткиња социологије медија
Олга Бабић, Мишелова жена
Дукић, проректор

Никола Ристановски
Магдалена Мијатовић
Сена Ђоровић
Марко Ђверо

Аутор видео спота: **Стево Мандић**
Дизајнер: **Александра Илић**
Сниматељ: **Марко Михајловић**
Фотограф: **Јаков Симовић**

Представа траје 2 сата

БИЛТЕН 4

ПОЗОРИШНИ ФЕСТИВАЛ БОРИНИ ПОЗОРИШНИ ДАНИ
СМЕХ, ТИШИНА, ИСТИНА И ЈОШ ПОНЕШТО, Врање, 21 - 28. октобар 2026.

Оснивач - Град Врање

Организатор - ЈУ Позориште „Бора Станковић“ Врање

Директор фестивала - Кристина Јањић Стојановић

Селектор - Спасоје Ж. Миловановић

Уметнички директор - Бојан Јовановић

Технички директор - Горан Стојковић

Визуелни идентитет - ГДС ГРИФОН Врање

Односи с медијима - Јасмина Јанковић

Маркетинг - Миланка Стојковић

Финансије и рачуноводство - Марија Ристић Златановић

Организациони одбор:

Председник - др Слободан Миленковић, градоначелник

Заменик председника - Милан Илић, заменик градоначелника

Чланови:

Зорица Јовић, председница Скупштине града

Данијела Милосављевић, члан Градског већа за ресор – социјална питања, локална самоуправа и информисање

Бојан Костић, члан Градског већа за ресор - буџет и финансије

Кристина Јањић Стојановић, директор ЈУ Позориште „Бора Станковић“

Бојан Јовановић, уметнички директор ЈУ Позориште „Бора Станковић“

Горан Стојковић, технички руководиоца ЈУ Позориште „Бора Станковић“

Јасмина Јанковић, руководиоца маркетинга и самостални организатор ЈУ Позориште „Бора Станковић“

Вида Стојановић, самостални саветник у Одсеку за образовање, културу, спорт и омладину

Јелена Пејковић, секретар Градског већа

Уредништво билтена:

Бојан Јовановић - глумац и уметнички директор позоришта

Бојан Тасић - драматург

Јелена Гавриловић - драматуршкиња

Дејан Димић - новинар

Богдан Јанковић - редитељ

[illegible]

Покровитељи фестивала:

ВРАЊЕ

Република Србија
Министарство културе и информисања

ДУНАВ
ОСИГУРАЊЕ

VITEZ & KOM

CONNECT
FREIGHT

Пријатељи фестивала

Prenočište
SoLe

ALEKSIĆ

ЗЛАТНА
ЛУЛА

KAVIM
Jedinstvo
VRANJE

Bivoda

ГРАДСКА
МЕЈАНА

Медијска подршка

ВРАЊСКА

ПОЛИТИКА

вечерње
НОВОСТИ

VRANJE NEWS

